NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Omsorgsgiverbelastning

At være pårørende eller omsorgsgiver til en person med demens kan være forbundet med en betydelig og langvarig psykosocial belastning. Belastningen kan begynde allerede i det tidlige forløb, hvor personen er begyndt at udvise uforklarlige tegn på kognitiv svækkelse eller psykiske ændringer, men hvor demensdiagnosen endnu ikke er stillet.

Selve diagnosen og udsigten til at leve med en ægtefælle med en uhelbredelig, progredierende sygdom kan udgøre en psykisk belastning. Omsorg for personen med fremskreden demens er ofte forbundet med et omfattende plejearbejde, der kan foregå på alle tidspunkter af døgnet. Det kan dreje sig om hjælp til spisning, af- og påklædning, personlig hygiejne, toiletbesøg m.m.

Det sociale liv med venner og omgangskreds kan blive påvirket, når en ægtefælle rammes af demens. Ofte bliver der mindre overskud til at deltage i selskabelige aktiviteter og mindre overskud til at invitere andre hjem.

Omsorgsgiveres helbred

En række videnskabelige undersøgelser dokumenterer, at omsorgsgivere til personer med demens oplever alment forringet trivsel og har forøget risiko for at blive ramt af depression eller stressreaktioner.

Nogle undersøgelser viser, at omsorgsgivere til personer med demens har højere forekomst af sygdom, højere dødelighed, tendens til et dårligere kognitivt funktionsniveau og endda større risiko for selv at udvikle demens. Det er derfor væsentligt allerede ved første henvendelse vedrørende udredning af demens at være opmærksom på de pårørendes trivsel.

Vurdering af belastning

En vurdering af graden af eventuel belastning kan foregå ved almindelig samtale – gerne uden patientens tilstedeværelse – hvor der spørges til typiske belastningsreaktioner. Som supplement kan anvendes et af de strukturerede vurderingsinstrumenter, der er udviklet til vurdering af *caregiver burden*. Eksemplevis kan *Neuropsychiatric Inventory* (NPI) anvendes af omsorgsgiveren til selv-rating af den følelsesmæssige eller psykologiske belastning, som den pårørende oplever.

Læs mere om vurderingsinstrumenterne her

Pårørende kan oplyses om mulighederne for kommunale støtteforanstaltninger – fx hjemmepleje, tilknytning af demenskoordinator, dag- eller døgnaflastning, aflastning i eget hjem, kurser eller støttegrupper for pårørende. Tilbuddene varierer fra kommune til kommune.

National klinisk retningslinje for udredning og behandling af demens. København: Sundhedsstyrelsen; 2013

Sundhedsstyrelsen

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Ask H, Langballe EM, Holmen J, Selbaek G, Saltvedt I, Tambs K. Mental health and wellbeing in spouses of persons with dementia: the Nord-Trondelag Health Study. BMC public health. 2014;14:413

PubMed

Schoenmakers B, Buntinx F, Delepeleire J. Factors determining the impact of care-giving on caregivers of elderly patients with dementia. A systematic literature review. Maturitas. 2010;66(2):191-200

PubMed

Pinquart M, Sorensen S. Correlates of physical health of informal caregivers: a meta-analysis. J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci. 2007;62(2):P126-37

PubMed

Senest opdateret: 18. august 2020